

EVIDENCE SBÍRKOVÝCH PŘEDMĚTŮ (SBÍRKOVÁ EVIDENCE)

(chyby, mýty, časté dotazy, novela zákona č. 122/2000 Sb. platná od 1. ledna. 2014)

PROČ MUSÍ MÍT EVIDENČNÍ ZÁZNAMY V DOBĚ POČÍTAČŮ „PAPÍROVOU“ FORMU

A PROČ MUSÍ BÝT AUTENTIZOVANÉ

Na první část otázky by stačilo odpovědět, že to je prostě proto, že to tak stanoví vyhláška, která byla přijata v době, kdy zdaleka ještě ve všech muzeích počítačová databáze neexistovala a v mnohých muzeích nebyl k dispozici ani počítač. Kromě tohoto **formálního** důvodu ale existuje ještě důvod **věcný**. Jsou-li sbírkové předměty určeny **k trvalému uchování, musí být trvale uchovávány i evidenční záznamy k nim**, protože předmět bez evidenčního záznamu vlastně není sbírkovým předmětem a jeho schopnost realizovat muzealitu (poznávací a hodnotící vztah ke skutečnosti) je značně snižena. Uchovávat trvale – a bezpečně – záznamy v počítačové databázi z pohledu celého oboru muzejnictví **neumíme**, ve většině muzeí totiž není zajištěno **bezpečné zálohování dat** a nelze je ani „nařít zákonem“, protože není možné zajistit ve všech muzeích pro zálohování potřebné podmínky. V řadě muzeí stále ještě neexistuje počítačová evidence všech sbírkových předmětů a i tam, kde existuje, je pořízení tisku, tj. „papírového“ dokladu tou **nejbezpečnější zálohou. Proto evidenční záznam musí být „papírový“**.

A proč je nutné evidenční záznamy autentizovat? Údaje ke sbírkovému předmětu (nejen ty, které jsou povinné podle ustanovení § 9 odst. 1 písm. d) zákona č. 122/2000 Sb.) bývají obsaženy v celé řadě dokumentů – např. v náleзовých zprávách, v dokladech o nabytí předmětu, v různých poznámkách a záznamech kurátorů, ve starých evidenčních knihách, již nepoužívaných atp. Relevance těchto dokumentů je různá a obvykle jsou všechny v muzeu uchovávány (archivovány), což lze jen doporučit. Nicméně – na rozdíl od oficiálního evidenčního záznamu – se na ně **nevztahuje povinnost je uchovávat trvale**. Z toho logicky plyne, že musí být jednoznačně a nezpochybnitelně určeno, **který dokument je ten „pravý“**, obsahuje relevantní a úplné údaje – a je určený **k trvalému uchování v zákonem stanovené sbírkové evidenci** podle ustanovení § 9 odst. 1 písm. d). Zároveň musí být evidenční záznamy podle možností nějak **chráněny před možným falšováním identity záznamu**, tj. musí být zřejmé, do jaké sbírky sbírkový předmět patří. Nejjednodušším způsobem je **označení evidenčních záznamů, knihy nebo samostatných katalogizačních listů, evidenčním číslem, pod nímž je sbírka zapsána v CES**. Toto evidenční číslo je jedinečné a lze z něj odvodit název sbírky, vlastníka sbírky a správce sbírky. Tento způsob autentizace, který stanoví vyhláška č. 275/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, také řeší problémy při případných změnách vlastnictví sbírky, názvu

správce sbírky (muzea) atp. Všechny tyto změny se musí promítnout do zápisu sbírky v CES a prostřednictvím evidenčního čísla sbírky v CES je možné se vždy dostat k aktuálním údajům.

Častou námitkou je, že autentizace tisíců – a v některých případech statisíců i milionů – evidenčních záznamů je natolik pracná, že tuto povinnost nelze splnit. Ano, představa, že si někdo bude moci sednout ke statisícům katalogizačních listů a bude je buď razítkovat a podepisovat nebo označovat evidenčním číslem sbírky, byla v době nabytí účinnosti zákona skutečně bizarní. **Dnes je ale situace zcela jiná.** Dnem nabytí účinnosti zákona byla v muzeích a galeriích také **zahájena povinná inventarizace sbírkových předmětů** s tím, že celá sbírka musí být zinventarizovaná do 10-ti (ve většině muzeí a galerií), případně do 15-ti nebo 20-ti let. Inventarizací je, podle ustanovení § 12 odst. 1 zákona č. 122/2000 Sb., **ověřování souladu evidenčních záznamů jednotlivých sbírkových předmětů se skutečností.** Desetileté inventarizační období již skončilo, patnáctileté vstupuje do své poslední třetiny. **V uplynulých deseti letech tudíž měli kurátoři sbírek všechny nebo větší část evidenčních záznamů v ruce a měli tudíž možnost je průběžně autentizovat** (označit je evidenčním číslem sbírky nebo úředním razítkem a podpisem odpovědné osoby). **Bylo to poměrně jednoduché a jen málo pracné. Bohužel, muzea a galerie ale tuto možnost většinou promarnily** – v marné naději, že přece nikdo nemůže chtít, aby zaměstnanci všeho nechali a zasedli ke statisícům záznamů a označovali je...

Prameny:

Zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní hodnoty a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška Ministerstva kultury č. 275/2000 Sb., kterou se provádí zákon č. 122/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Metodický pokyn Ministerstva kultury, čj. 53/2001

Žalman, J. a kolektiv: Příručka muzejníková I, AMG, druhé upravené vydání, Praha 2010

Úvod do muzejní praxe. Učební texty základního kurzu Školy muzejní propedeutiky AMG, Praha 2010

Poznatky z kontrol dodržování zákona č. 122/2000 Sb., prováděných MK

Zpracoval: RNDr. Jiří Žalman